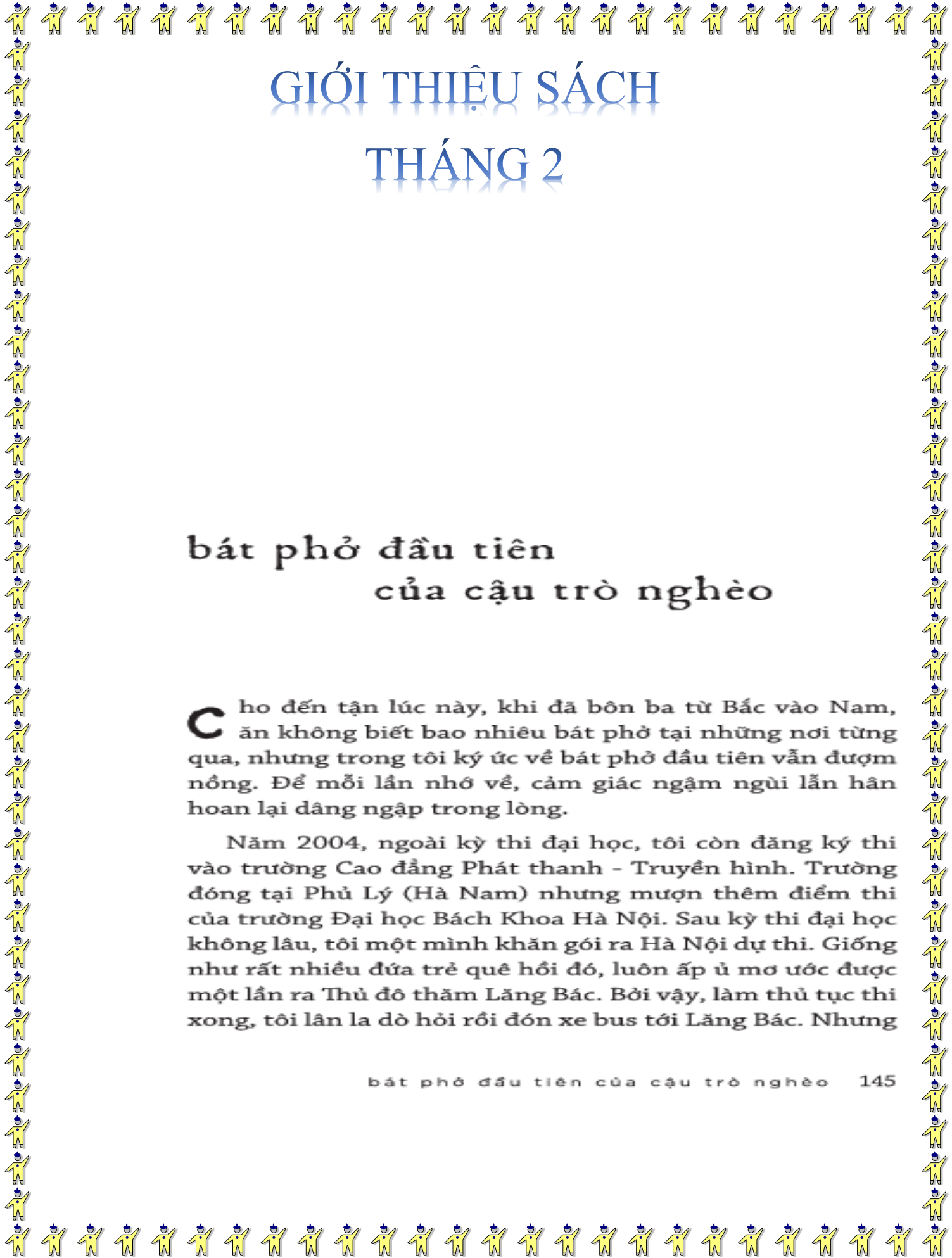

GIỚI THIỆU SÁCH THÁNG 2

GIỚI THIỆU SÁCH

THÁNG 2

bát phở đầu tiên của cậu trò nghèo

Cho đến tận lúc này, khi đã bôn ba từ Bắc vào Nam, ăn không biết bao nhiêu bát phở tại những nơi từng qua, nhưng trong tôi ký ức về bát phở đầu tiên vẫn đượm nồng. Để mỗi lần nhớ về, cảm giác ngậm ngùi lẫn hân hoan lại dâng ngập trong lòng.

Năm 2004, ngoài kỳ thi đại học, tôi còn đăng ký thi vào trường Cao đẳng Phát thanh - Truyền hình. Trường đóng tại Phủ Lý (Hà Nam) nhưng mượn thêm điểm thi của trường Đại học Bách Khoa Hà Nội. Sau kỳ thi đại học không lâu, tôi một mình khăn gói ra Hà Nội dự thi. Giống như rất nhiều đứa trẻ quê hồi đó, luôn ấp ủ mơ ước được một lần ra Thủ đô thăm Lăng Bác. Bởi vậy, làm thủ tục thi xong, tôi lân la dò hỏi rồi đón xe bus tới Lăng Bác. Nhưng

GIỚI THIỆU SÁCH

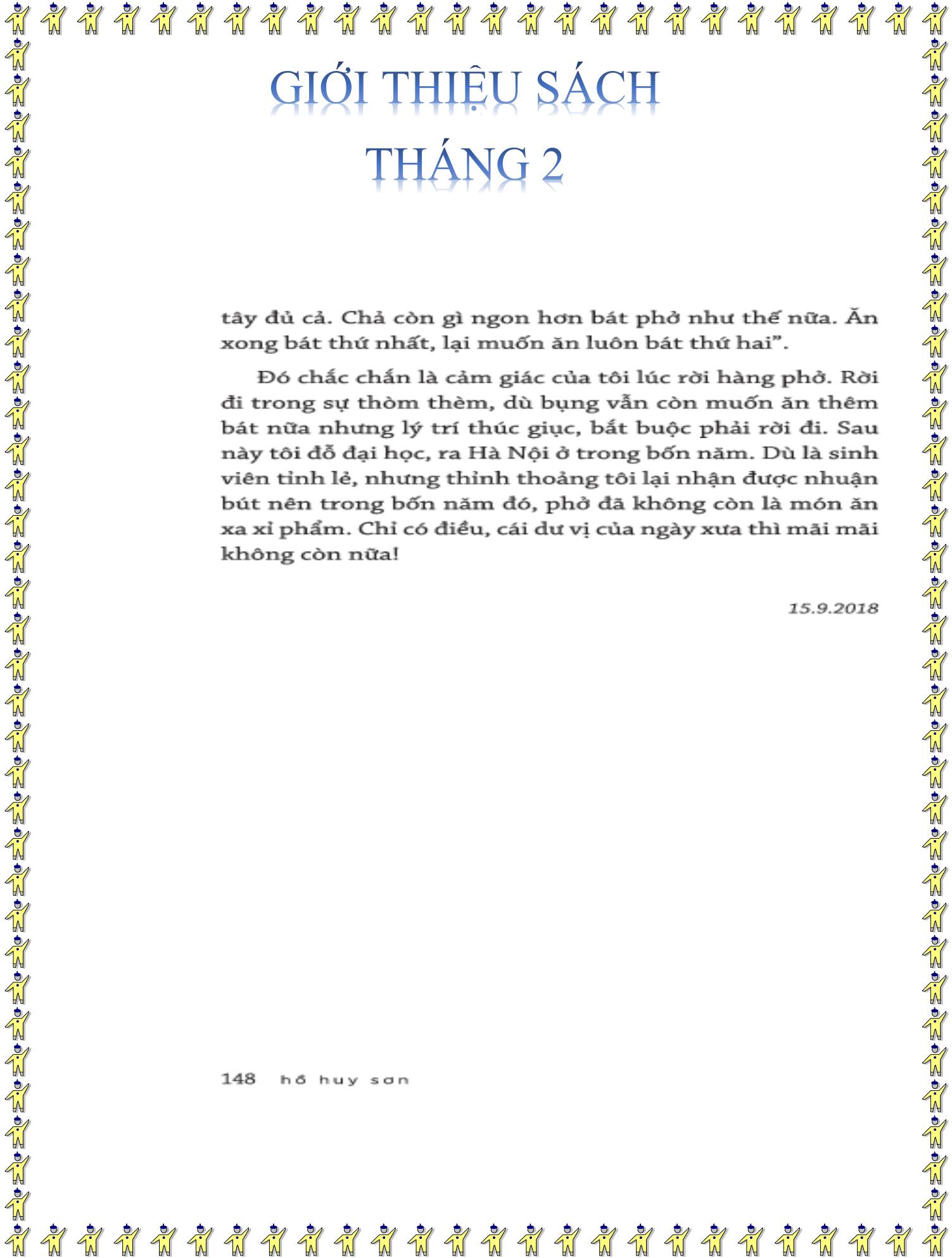
THÁNG 2

kế hoạch của tôi không thành vì người soát vé bị quên dù trước đó tôi đã nói rõ điểm đến và nhờ anh gọi giùm. Lúc nhớ ra thì xe đã qua bến từ lâu!

Cuối giờ chiều, trời bỗng đổ mưa tầm tã, cũng đã đến giờ Lãng đống của nên tôi đành thất thểu đón xe bus quay về trường Bách Khoa trong sự tiếc rẻ. Trên đường trở về ký túc xá, lúc ngang qua một con hẻm chuyên bán đồ ăn nằm trong khu Bách Khoa, tôi gần như sững người lại. Trước mắt tôi là hàng phở, nổi nước dùng đang sôi sùng sục, khói bốc lên nghi ngút, đôi gà luộc vàng ươm nằm trong tủ kính, bên cạnh là đĩa thịt gà đã được lột xương và xé nhỏ. Khứu giác của tôi có vấn đề nên không cảm nhận được hương thơm. Đó cũng là một điều đáng tiếc, nhưng thị giác của tôi lại bén nhạy đến lạ. Bởi vậy, ngay khi vừa trông thấy, ngoại trừ khứu giác, còn tất cả giác quan còn lại, kể cả giác quan thứ bảy, như giữ rịt lấy chân tôi.

Tôi ngây người nhìn hàng phở, bụng bất chợt sôi réo. “Nhưng mà phở đắt lắm!”. Một tiếng nói khe khẽ vang lên như nhắc nhở. Là bởi, để có tiền cho tôi ra Hà Nội dự thi, nhà đã phải bán đi con lợn nái mới qua một lứa. Và tôi còn tới hai ngày lưu trú ở đây, còn tiền ở, tiền ăn rồi tiền xe lúc về nữa. Phải tiết kiệm thôi!

Lý trí mách bảo tôi như vậy. Nhưng nhìn bát phở ngon đến thế kia... Tôi được biết đến phở qua những trang sách trang báo; đọc và biết vậy thôi, với cậu trò nghèo như tôi thì phở là thứ xa xỉ phẩm, đời nào mới được ăn. Ấy vậy mà bây giờ, tôi đang đứng trước một hàng phở, lại là phở Hà Nội. Thực tình, có mơ tôi cũng không bao giờ nghĩ đến!

GIỚI THIỆU SÁCH

THÁNG 2

tây đủ cả. Chả còn gì ngon hơn bát phở như thế nữa. Ăn xong bát thứ nhất, lại muốn ăn luôn bát thứ hai”.

Đó chắc chắn là cảm giác của tôi lúc rời hàng phở. Rời đi trong sự thòm thèm, dù bụng vẫn còn muốn ăn thêm bát nữa nhưng lý trí thúc giục, bắt buộc phải rời đi. Sau này tôi đỗ đại học, ra Hà Nội ở trong bốn năm. Dù là sinh viên tình lẻ, nhưng thỉnh thoảng tôi lại nhận được nhuận bút nên trong bốn năm đó, phở đã không còn là món ăn xa xỉ phẩm. Chỉ có điều, cái dư vị của ngày xưa thì mãi mãi không còn nữa!

15.9.2018

GIỚI THIỆU SÁCH

THÁNG 2

nhớ sao tiếng trống ngày hè

Tiếng trống ở đây, chẳng phải là tiếng trống trường vang vang kết thúc một năm học, để lũ học trò sung sướng gác lại sách vở sang một bên, háo hức bước vào kỳ nghỉ hè với bao nhiêu niềm vui đang chờ đợi ở phía trước. Tôi đang nhớ đến tiếng trống rộn rã trong những ngày chuẩn bị cho Hội thi nghỉ thức Đội, mà có lẽ ở các vùng quê phía Bắc và Bắc Trung Bộ dịp hè nào cũng có. Không biết ở nơi khác thế nào, còn quê tôi vẫn gọi bằng cái tên đơn giản là đi giậm chân.

Vào cuối tháng Bảy hàng năm, cứ mỗi tối, hầu như ở ngôi làng nào của Quỳnh Lưu (Nghệ An) cũng vang lên tiếng trống báo hiệu mùa sinh hoạt hè. Trước đây, nhà tôi sống trên đất của xóm Mười nhưng đất canh tác lại ở xóm

GIỚI THIỆU SÁCH

THÁNG 2

Mười Một. Về sau, khi xã quy hoạch lại thì mới chuyển hẳn sang xóm Mười. Hè năm lớp bốn, tôi bắt đầu nhổ giò, người dong dong cao. Một buổi tối, khi cả nhà đang ăn cơm thì chị Khuyên sang chơi rồi rủ tôi đi giậm chân. Chị Khuyên vừa là hàng xóm, vừa là chị họ ở sau nhà, phụ trách sinh hoạt hè cho thiếu niên nhi đồng của xóm Mười. Được đi giậm chân là mơ ước của nhiều đứa trẻ khi đó, chính vì vậy, khi nghe chị Khuyên rủ, tôi sung sướng ăn vội ăn vàng rồi đi theo chị. Vừa ra đến nơi đã nghe tiếng trống tùng tùng khiến lòng tôi không thôi chộn rộn.

Chị gái tôi có nhiều bạn bè quanh nhà nên cũng tham gia sinh hoạt ở xóm Mười. Tuy nhiên, lúc tôi đến thì việc ai người nấy làm, và vì đang vui với niềm vui lần đầu được đi giậm chân nên tôi cũng không để ý đến chị. Chị Khuyên xếp tôi vào hàng, và tôi bắt đầu tập thể dục, tập hát, tập múa theo sự hướng dẫn của các anh chị phụ trách. Vì mới tham gia bữa đầu nên tôi không tránh khỏi lố ngố và vụng về so với các bạn và anh chị đi trước.

Kết thúc buổi giậm chân đầu tiên, tối hôm đó tôi vẫn còn sướng âm ỉ. Nhưng niềm vui ấy không kéo dài được lâu khi ngay tối hôm sau, chị Khuyên sang nhà thông báo tôi phải ở nhà do vẫn còn yếu. Nói trắng ra là tôi bị loại. Đây là điều mà không đứa trẻ nào lần đầu đi giậm chân mong muốn. Thậm chí có đứa bị loại, về nhà nằm lăn ra khóc.

Kể từ khi nghe tin dữ của chị Khuyên, dù không khóc nhưng lòng tôi thực sự rất buồn. Nỗi buồn đó kéo dài đến tận mùa hè năm sau. Đó chính là lý do khiến tôi không

GIỚI THIỆU SÁCH

THÁNG 2

còn mặn mà với xóm Mười nữa mà theo chị nhà bác xuống xem giậm chân ở xóm Mười Một. Tôi chỉ đi với mục đích xem là chủ yếu; vậy nên, khi các bạn đứng vào hàng để tập thì tôi ngồi một mình trên đồng đá bên đường. Đang mãi mê xem mọi người tập, bất ngờ tôi trông thấy chị Xuyên đi tới và hỏi: “Sao đồng chí này lại ngồi đây? Xuống giậm chân đi chứ!”. Tôi như không tin vào tai mình. Trên đồng đá lúc đó không có ai, nghĩa là chị Xuyên đang nói với mình! Sau một lúc trấn tĩnh, tôi bước xuống từ đồng đá, chân tay bủn rủn vì vui sướng. Rồi tôi nhanh chóng hòa nhập với mọi người để giậm chân, tập hát, tập múa. Đêm hôm đó, vừa về đến đầu ngõ, tôi đã hét toáng lên khiến mẹ tôi chẳng hiểu chuyện gì. Tôi liền líu lo: “Em đang ngồi trên đồng đá thì chị Xuyên kêu em xuống giậm chân. Ôi, em cảm ơn chị Xuyên đến đầu bạc răng long”. Tôi vừa kể vừa nhảy, như thế không có niềm vui nào sánh bằng! Khởi đầu có phần trắc trở nhưng hành trình đi giậm chân của tôi về sau lại vô cùng thuận lợi. Hành trình đó được bắt đầu từ mùa hè năm lớp năm cho đến khi được kết nạp vào Đoàn, cũng là lúc tôi phải dừng lại, để bước sang một giai đoạn mới.

Thường thì chúng tôi bắt đầu sinh hoạt hè từ cuối tháng Bảy, sau một tháng sẽ đến ngày tổng duyệt, tổ chức thi giữa các xóm với nhau. Đây là một ngày rất quan trọng, vậy nên, càng gần đến ngày tổng duyệt, không khí càng trở nên gấp rút và sôi nổi hơn. Ngoài tập đêm, chúng tôi còn tăng cường tập cả buổi chiều. Riêng đội văn nghệ thì tập thêm cả buổi trưa. Trước ngày tổng duyệt vài ngày,

GIỚI THIỆU SÁCH

THÁNG 2

các anh chị phụ trách sẽ phát mũ ca lô cho chúng tôi giữ. Từ lúc này, lũ chúng tôi đứa nào cũng nhắng nhít hết cả lên, hết lo khăn quàng đỏ đến quần xanh (hoặc quần tím than) áo trắng. Có đứa được cha mẹ đặt may hoặc mua sẵn, giậm chân xong thì có quần áo mới đi học nên vẫn bình chân như vại. Còn những đứa không có như tôi thì phải đi mượn, rồi mách cho nhau nơi này nơi kia để sớm có đồng phục, hoàn chỉnh đội hình.

Ngày tổng duyệt thường diễn ra vào ngày 2 tháng Chín, đúng ngày Tết Độc lập; về sau, do lịch học có thay đổi nên được chuyển lên ngày 19 tháng Tám, cũng có năm sớm hơn để học sinh có thời gian chuẩn bị cho năm học mới. Trước ngày tổng duyệt một ngày còn có hoạt động cắm trại, buổi tối thì có hội diễn văn nghệ giữa các xóm với nhau. Có một niềm vui không kém trong những năm tháng đi giậm chân chính là được đi ăn tập đoàn. Những năm trước, sẽ có hai đến ba người quẩy gánh đi vào từng nhà thu gạo. Cứ mỗi suất là năm lạng gạo, tùy theo số lượng người tham gia. Đôi lúc mấy o mấy chị còn nhận thêm cả củi đuốc. Sau này, để thuận tiện hơn thì chuyển qua thu tiền. Thời của tôi không còn phải mang theo bát đũa như hồi trước. Buổi trưa hôm ấy, chúng tôi tập trung tại nhà o Sáu Thắng, cùng ăn uống với nhau để chiều có sức tham gia tổng duyệt. Không riêng gì tôi, mà hầu như với tất cả mọi người, đó là một bữa cỗ linh đình với rất nhiều món ăn mà ngày thường không dễ gì có được. Vừa ăn, chúng tôi vừa nói cười, lại vừa gõ đũa vào bát vào mâm khiến không khí ồn ào và náo nhiệt bao nhiêu.

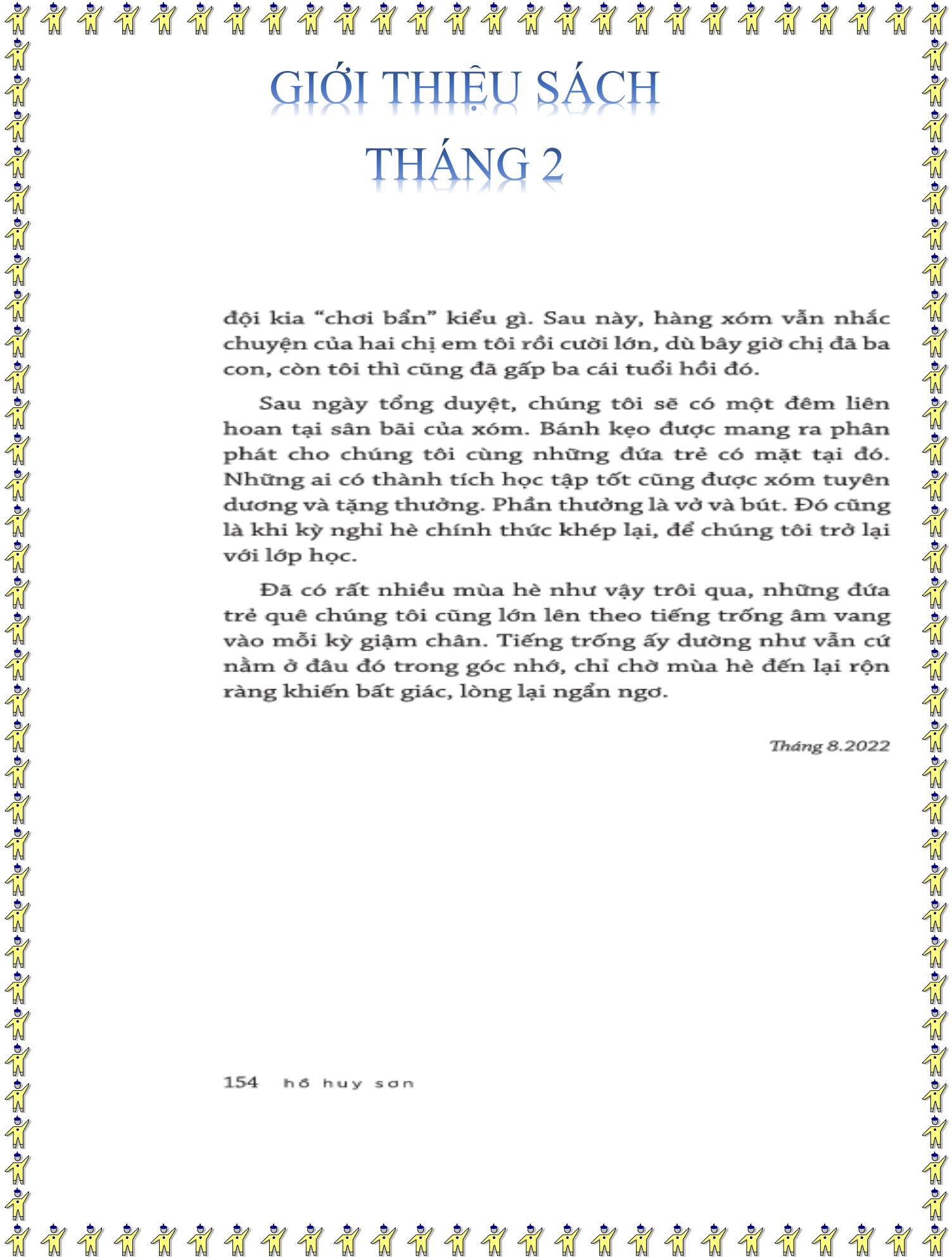
GIỚI THIỆU SÁCH

THÁNG 2

Khoảng độ hai giờ chiều, khi cái nắng trở nên dịu hơn thì tất cả các xóm cùng tập trung về sân kho của xã. Từ lúc này, tiếng trống, tiếng còi bắt đầu vang rộn. Lần lượt từng xóm dưới sự chỉ huy của Chi đội trưởng diễu hành ra giữa sân kho để biểu diễn. Ngày tổng duyệt thực sự là một ngày hội của làng. Hầu như ai ai trong làng cũng gác hết việc đồng áng, trở về sân kho để xem. Không chỉ xem mà còn cổ vũ, đôi lúc còn nhắc nhở khi ai đó làm sai.

Là ngày hội của làng, nhưng ngày tổng duyệt cũng là ngày mà chiến tranh nổ ra trong nhà tôi. Hồi đó anh cả đi làm xa, ở nhà chỉ còn hai chị em, cách nhau năm tuổi nhưng suốt ngày chành chọe đúng nghĩa như... chó với mèo. Lúc nào cũng có thể xảy ra cãi vã, tị nạnh nhau từng việc nhỏ như rửa bát, quét nhà, nấu cơm... Thậm chí đang hát mà có người hát theo thì cũng cãi nhau như thường! Tuy nhiên, căng thẳng nhất là ngày tổng duyệt. Vì buổi chiều hôm đó sẽ công bố kết quả, biết được xóm nào nhận giải nhất, nhì, ba...

Chẳng hiểu sao xóm Mười rất hay được nhất, còn xóm Mười Một thường là xếp chót hoặc áp chót. Vậy là thành... đại chiến. Buổi chiều về nhà, hai chị em tôi cầm hai chiếc vung nổi đập vào nhau, hoặc cầm chiếc que rồi gõ vào đầu đó, cứ sau ba tiếng “xoàng, xoàng, xoàng” lại hô to “Xóm Mười” hoặc “Mười Một”, inh ỏi khắp nhà. Khi nghe giọng chị tôi đầy khiêu khích: “Đội mày thứ chót. Mười Một chót bét”, tôi không khỏi bực mình: “Đội mày chơi bẩn”. Lúc đó, tinh thần tự tôn dâng cao, thêm cả máu dồn lên não nên tôi chỉ biết đáp trả vậy, mà cũng chẳng biết

GIỚI THIỆU SÁCH

THÁNG 2

đội kia “chơi bắn” kiểu gì. Sau này, hàng xóm vẫn nhắc chuyện của hai chị em tôi rồi cười lớn, dù bây giờ chị đã ba con, còn tôi thì cũng đã gấp ba cái tuổi hồi đó.

Sau ngày tổng duyệt, chúng tôi sẽ có một đêm liên hoan tại sân bãi của xóm. Bánh kẹo được mang ra phân phát cho chúng tôi cùng những đứa trẻ có mặt tại đó. Những ai có thành tích học tập tốt cũng được xóm tuyên dương và tặng thưởng. Phần thưởng là vở và bút. Đó cũng là khi kỳ nghỉ hè chính thức khép lại, để chúng tôi trở lại với lớp học.

Đã có rất nhiều mùa hè như vậy trôi qua, những đứa trẻ quê chúng tôi cũng lớn lên theo tiếng trống âm vang vào mỗi kỳ giậm chân. Tiếng trống ấy dường như vẫn cứ nằm ở đâu đó trong góc nhớ, chỉ chờ mùa hè đến lại rộn ràng khiến bất giác, lòng lại ngẩn ngơ.

Tháng 8.2022